

Öğrenmenin "Feynman" Yolu

Selami Öktem

Kendinizi kandırmamanız gerekmektedir ve kandırılması en kolay kişi sizsiniz / Richard Phillips Feynman

Konu fizik olunca sanki tüm evren ve dünya yeniden keşfediliyor ve ayrıntılarıyla beraber bir hukuk düzeni kurar gibi kurallar yeni baştan yazılıyor. Bu durum hep beni korkutmuştur. Tanıdığım bir çok insanın yaşadığı matematikten korkma hali bende de fizikten korkma haline dönüşmüştür. Ancak bunu aşmanın hatta hayattaki hemen hemen her şeyi anlamaya çalışmanın bir yolu mümkün olabilir. İşte o basit yol: Feynman Tekniği.

Tekniğin temelleri aslında kendimizi kandırmamamızla alakalı. Çünkü eğer gerçekleşen bir olayı tüm gerçekliği ile kabul edersek vereceğimiz tepki de alacağımız aksiyon da daha gerçekçi olacaktır. Ancak bunu başaramazsak hem boş yere zaman harcamış olacağız hem de kabullenmemekte ısrar ettiğimiz durumu kaybettiğimiz onca zamandan sonra çok daha zorumuza gidecek bir şekilde kabullenmek zorunda kalacağız. O yüzden Feynman Tekniğinin ilk kuralı der ki: "Konuyu belirle ve sorunu tanımla."

Konuyu Belirle, Sorunu Tanımla

Öğrenmeye çalıştığınız konu ne olursa olsun önce onu tanımanız gerekir. Bunun için de ne olduğunu açıklamalısınız. Anlamaya çalıştığınız konu bir matematik konusu da olabilir bir edebiyat konusu da. Belki de bir dil öğrenmek istiyorsunuzdur. Hiç önemli değil. İlk önce, her şeyden önce öğrenmek istediğiniz şeyi açıklayın. Bu açıklama mümkün olduğunca basit olsun. Örneğin yeni bir dil öğrenmek istiyorsanız, bu durumla ilgili olarak "İngilizce dilini gireceğim uluslararası bir sınavda 70 ve üzeri puan alacak kadar iyi öğrenmek istiyorum." diyebilecek kadar iyi bir açıklama yapın.

Küçük Bir Çocuğa Anlatır Gibi Basitçe İfade Et

Tıpkı küçük bir çocuğa anlatır gibi tane tane her şeyi açıklayın. Öğrenmek istediğiniz şeyi küçük bir çocuğa anlattığınızda o bile sizi anlayabiliyorsa işte o zaman doğru yoldasınız demektir. Bu o kadar önemli ki eğer yapamıyorsanız gerçekte ne istediğinizi bile bilmiyorsunuz demektir. Çünkü mesela yukarıda verdiğimiz dil öğrenme örneğine dönecek olursak sadece yeni bir dil öğrenmek istiyorum diyerek isteğinizi ortaya koymuş olmuyorsunuz. Hangi dili öğrenmek istiyorsunuz? Bunu neden istiyorsunuz? Öğreneceğiniz bu dili hangi seviyede öğrenmek istiyorsunuz gibi soruları tıpkı küçük bir çocuk size durmadan ve ısrarla soruyormuş ve sizde onu ikna etmeye çalışıyormuşsunuz gibi kendinize sorular sorarak, bu soruların cevaplarını aramalısınız.

Küçük bir çocuğa bir şeyler anlatmanın en zor yanlarından biri de kelime hazinelerinin fazla olmamasıdır. Küçük çocuklar özellikle de kavramsal sözcükleri ya da herhangi bir bilimsel terminolojiyi bilemeyebilirler. Bu sebeple bu küçük çocuğa öğrenmek istediğiniz şeyi anlatırken mümkün olduğunca basit kelimelerle anlatmaya çalışın. Bilimsel terminoloji kullanmayın. Çocukların dikkatlerinin çok çabuk dağılabildiğini de düşünürsek anlatacağınız bu durumu mümkün olduğunca kısa sürede anlatmanızda fayda olacağını söylemek zor olmaz. Bu sayede belki de içinizdeki küçük çocuğu uyandırmış, öğrenmek istediğiniz şeye karşı onunda dikkatini çekmiş ve içinizdeki o küçük çocuğun vereceği heyecanla, güçlü tutkuyla hedefinize doğru koşar adım ilerlemeye başlamış olacaksınız.

Zayıf Yönlerini Belirlemek

Feynman tekniğinin bence en önemli adımı bu adımdır. Öğrenmek istediğimiz şeyi çok iyi belirlemiş olabilirsiniz hatta içinizdeki küçük çocuğa bu durumu anlatmış ve onun tutkusunu, heyecanını kazanmış olabilirsiniz ancak işte şimdi kendinizi kandırmaya her şeyden daha yakınsınız. Çünkü artık hayaller kurmaya ve

bir an önce gerçek olmasını istemeye başlamışsınızdır. Bu sebeple çok dikkatli olmalısınız. Öğrenmeyi istediğin bu yeni duruma karşı tüm zayıf yönleri ortaya koymalısınız. Diyelim ki az önceki örneğe devam ediyoruz ve İngilizce öğrenmek istediğimizi düşünüyoruz. Yeni bir dil öğrenebilmek için öncelikle kendi dilimizin kurallarına ve kelimelerine hakim olmalıyız ama gerçekten de hakim miyiz? Belki de üç ay içerisinde öğrenmek istiyoruz ama dil öğrenebilmek için günlük ayıracağımız zaman hedefimize üç ay içinde ulaşmamıza yetecek kadar fazla mı? İçinde bulunduğumuz hayal dünyasından çıkıp gerçek dünyaya dönmeli ve hem hedefimizi hem kendimizi çok iyi tanımlamalıyız. Tüm zayıf yönleri belirlemeliyiz.

Benzerlikler Uygulayarak Durumu Basitleştir ve Anlat

Feynman tekniğinin son adımı öğrenmek istediğiniz şeyi içselleştirmekle ilgilidir. Konuyu mümkün olduğunca size özel hale getirmeli ve çeşitli benzerlikler bularak öğrenmenizi kolaylaştırmalısınız ve güzel bir plan yaparak bu plan dahilinde hedefinize ulaşana kadar öğrenmeye devam etmelisiniz. Bu adımın en önemli kısmı ise öğrendiğiniz şeyi başkalarına da anlatmanızdır. Geliştirdiğiniz size özel benzerlikleri başkaları ile paylaştığınızda onların konu hakkında size soracağı ve belki de sizin daha önce fark etmediğiniz sorular veya noktalar hem bakış açınızı geliştirecek hem öğrenmenizi pekiştirecek hem de kendinize olan güveninizi kazanmanızı sağlayacaktır. Ne kadar çok kişiye ve ne kadar çok defa bu konuyu anlatırsanız o kadar iyi öğrenmiş olacaksınız. Daha önce verdiğimiz örneğe dönecek olursak öğrendiğiniz dili hangi benzerliklerle öğrendiğinizi ve nasıl öğrendiğinizi başkaları ile paylaşmanız ve öğrendiğiniz bu dilin kurallarıyla, kelimeleriyle ilgili gelen soruları yanıtlayarak kendinize olan güveninizi kazanmanız mümkün olacaktır.

Feynman, bu basit teknikle öğrenmenin temelleri hakkında bizleri bilgilendirirken belki de aynı zamanda, öğrenmenin, bir tür öğretmenlik yapmak olduğunu söylemek istiyordu. Tüm bu adımları günümüze kadar keşfedilen ve bir çok uzman tarafından uygulanan çeşitli öğrenme kuramları ile eşleştirdiğimizde bir çok benzerlik görebiliriz. 1918 ve 1988 yılları arasında yaşamış, zamanımızın büyük bilim adamlarından biri olan Nobel ödüllü Richard Phillips Feynman'a sadece fizik alanında yaptığı çalışmalardan dolayı değil aynı zamanda öğrenme üzerinde yaptığı çalışmalardan dolayı da müteşekkiz.